

ОДСЕК ЗА РАЧУНАРСКУ ТЕХНИКУ И ИНФОРМАТИКУ
АЛГОРИТМИ И СТРУКТУРЕ ПОДАТАКА
2023-2024
- домаћи задатак -

Опште напомене:

1. Домаћи задатак састоји се од једног програмског проблема. Студенти проблем решавају **самостално**, на програмском језику C++. **Није дозвољено коришћење готових структура података из STL и сличних библиотека.**
2. Право да раде домаћи задатак имају сви студенти који прате предмет. Предаја домаћих задатака ће бити могућа до **понедељка, 11.12.2023.** коришћењем система Moodle (<http://elearning.rcub.bg.ac.rs/moodle/>). Сви студенти треба да се **пријаве на курс пре термина одбране домаћег задатка**. Пријава на курс ће бити прихваћена и важећа само уколико је студент регистрован на систем путем свог налога електронске поште на серверу *mail.student.etf.bg.ac.rs*. Прецизније информације везане за пријаву и предају домаћег ће бити накнадно објављене.
3. Реализовани програм треба да комуницира са корисником путем једноставног менија који приказује реализоване операције и омогућава сукцесивну примену операција у произвољном редоследу.
4. Унос података треба омогућити путем читања било са стандардног улаза, било из текстуалне датотеке.
5. Решења треба да буду отпорна на грешке и треба да кориснику пружи јасно обавештење у случају детекције грешке.
6. Приликом оцењивања, биће узето у обзир рационално коришћење ресурса. **Примена рекурзије се неће признати као успешно решење проблема и неће бити оцењена са максималним бројем поена.**
7. За све недовољно јасне захтеве у задатку, студенти треба да усвоје разумну претпоставку у вези реализације програма. Приликом одбране, демонстраторе треба обавестити која претпоставка је усвојена (или које претпоставке су усвојене) и која су ограничења програма (на пример, максимална димензија низа и слично). Неоправдано увођење ограничавајуће претпоставке повлачи негативне поене.
8. Одбрана домаћег задатка ће се обавити у **понедељак, 11.12.2023.** према распореду који ће накнадно бити објављен на сајту предмета.
9. Формуле за редне бројеве проблема **i** и **j** које треба решавати су следеће (R – редни број индекса, G – последње две цифре године уписа):

$$i = (R + G) \bmod 2 + 1$$

$$j = (R + G) \bmod 4 + 1$$

10. Предметни наставници задржавају право да изврше проверу сличности предатих домаћих задатака и коригују освојени број поена након одбране домаћих задатака, као и да пријаве теже случајеве повреде Правилника о дисциплинској одговорности студената Универзитета у Београду Дисциплинској комисији Факултета.

Стабла и графови [100 поена]

Програмски стек

У циљу боље анализе извршавања програма користе се бројни алати који прате и бележе токове извршавања програма. Један начин праћења извршавања програма је снимање садржаја програмског стека у различитим тренуцима извршавања програма. Програмски стек садржи функцију која се у том тренутку извршава, као и транзитивне позиваоце те функције (функцију која је позвала функцију која се извршава, затим и њеног позиваоца итд. до улазне програмске функције). Функције су на програмском стеку поређане тако да се улазна функција програма налази на дну стека, а позване функције се ређају ка врху стека тако да је на крају смештена функција чије се тело извршава у тренутку снимања.

На слици 1 дат је пример на основу кога ће бити илустрован појам програмског стека. Главна функција програма, од које почиње извршавање је функција *main*. Она позива функцију *a*, чије тело садржи само позив функције *b*. Функција *b* позива функцију *c*. Тренутак снимања садржаја програмског стека означен је звездицама (***) и дешава се у тренутку извршавања функције *c*. Садржај програмског стека је тада $main > a > b > c$.

```
void main() {  
    ...  
    a();  
    ...  
}  
  
void a() {  
    b();  
}  
  
void b() {  
    c();  
}  
  
void c() {  
    ***  
    ...  
}
```

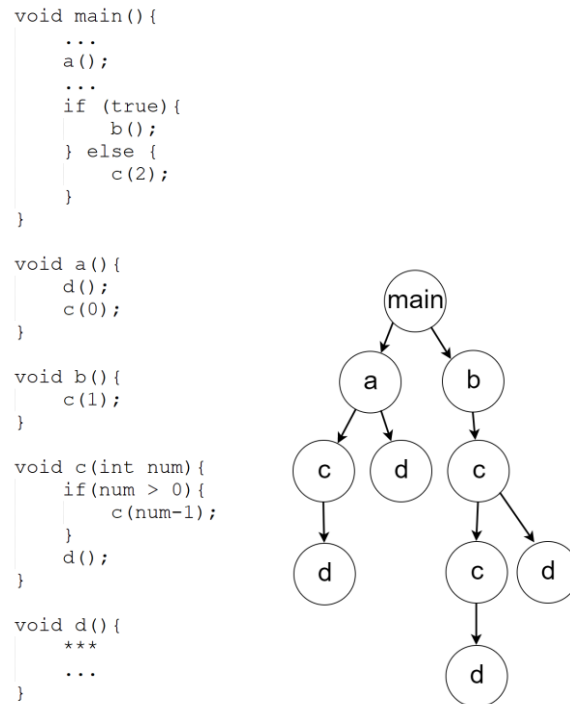
Слика 1. Пример програма

Формирање и манипулација стаблом [50 поена]

На основу скупа снимљених садржаја програмског стека могуће је формирати стабло извршавања програма. Сваки чвор стабла одговараће по једној функцији програма из засебне листе садржаја програмског стека, а релација родитеља и потомка се формира на основу релације позивалац - позвани. Корен датог стабла одговара главној функцији програма. Уколико су у стаблу претходно алоцирани, на одговарајућој позицији, чворови за део садржаја стека позива који се додаје, не треба их поново алоцирати.

Ради једноставности сматрати да је снимање садржаја стека извршено увек у оквиру функције чије тело не садржи позиве других функција.

На слици 2 приказан је сложенији пример програма. Као и у претходном, у овом примеру звезде означавају тренутак снимања садржаја програмског стека.

Слика 2. Сложенији пример програма и одговарајуће стабло

Снимљени програмски стекови за пример са слике 2 су следећи:

$main > a > c > d$; $main > a > d$; $main > b > c > c > d$; $main > b > c > d$;

Резултујуће стабло у коме су смештени ови програмски стекови приказано је на десној страни исте слике.

Написати програм на програмском језику C++ који илуструје рад са стаблом. Програм треба да омогући следеће операције:

- **[15 поена]** Учитавање скупа програмских стекова из текстуалног фајла задатог формата и формирање стабла
- **[10 поена]** Додавање новог програмског стека у стабло
- **[10 поена]** Уклањање програмског стека из стабла
- **[15 поена]** Испис стабла
- **[10 поена]** Брисање стабла из меморије

Формат текстуалног фајла из којег се читају подаци је следећи. Садржај сваког појединачног програмског стека смештен је у засебном реду фајла. Имена функција су низови знакова који се састоје од бар једног малог слова и међусобно су одвојена размаком, а поређана су као у горњем примеру.

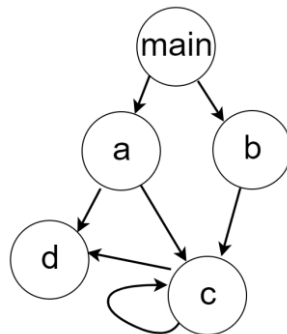
У зависности од редног броја **i** добијеног коришћењем формуле назначене у напоменама, потребно је користити један од следећих облика стабла приликом решавања задатих проблема:

1. *preorder order*
2. *level order*

Формирање и манипулација графом [50 поена]

Ради уштеде простора стабло је могуће трансформисати у граф. На основу слике примера 2 могуће је формирати граф са слике 3. За разлику од стабла, у графу свакој функцији програма одговара тачно један чвор. Формирани граф ће садржати све снимљене стекове које садржи стабло, али и неке стекове које стабло не садржи (нпр. $main > a > c > c > d$).

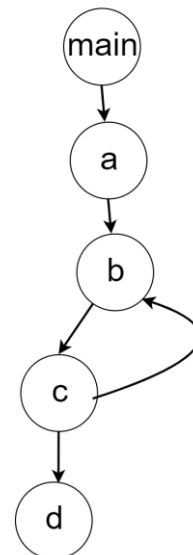
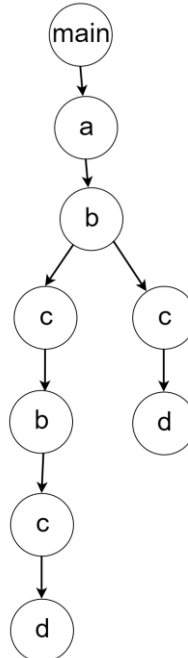
Граф може садржати циклусе у случају рекурзивних позива. У примеру са слике 3 функција c позива себе, тако да граф садржи усмерену грану од чвора c до истог тог чвора, пошто је у питању директна рекурзија. У примеру са слике 4 постоји индиректна рекурзија (функције b и c се наизменично позивају), а резултујући граф садржи циклус који укључује чворове b и c .

Слика 3. Граф извршавања програма

```
void main() {  
    a();  
}  
  
void a() {  
    b(2);  
}  
  
void b(int num) {  
    if (num > 0) {  
        num--;  
        c(num);  
    }  
}  
  
void c(int num) {  
    d();  
    b(num);  
}  
  
void d() {  
    ***  
}
```

$main > a > b > c > d$
 $main > a > b > c > b > c > d$

Слика 4. Пример индиректне рекурзије

Потребно је имплементирати следеће функционалности:

- [20 поена] Конверзију формираног стабла у граф
- [15 поена] Испис графа на погодан начин
- [15 поена] Детекцију рекурзивних позива функција.

У зависности од редног броја **j** добијеног коришћењем формуле назначене у напоменама, потребно је користити једну од следећих меморијских репрезентација графа и један од два обиласка графа приликом решавања задатих проблема:

1. Матричну репрезентацију коришћењем матрица суседности и *BFS* алгоритам обиласка
2. Уланчану репрезентацију коришћењем листа суседности и *BFS* алгоритам обиласка
3. Уланчану репрезентацију коришћењем листа суседности и *DFS* алгоритам обиласка
4. Матричну репрезентацију коришћењем матрица суседности и *DFS* алгоритам обиласка

Више информација о наведеним меморијским репрезентацијама графа се може пронаћи у материјалима са предавања и вежби, као и у књизи проф. Мила Томашевића „Алгоритми и структуре података“.